

KUŞBURNU VE BEYİN NÖRONLARI

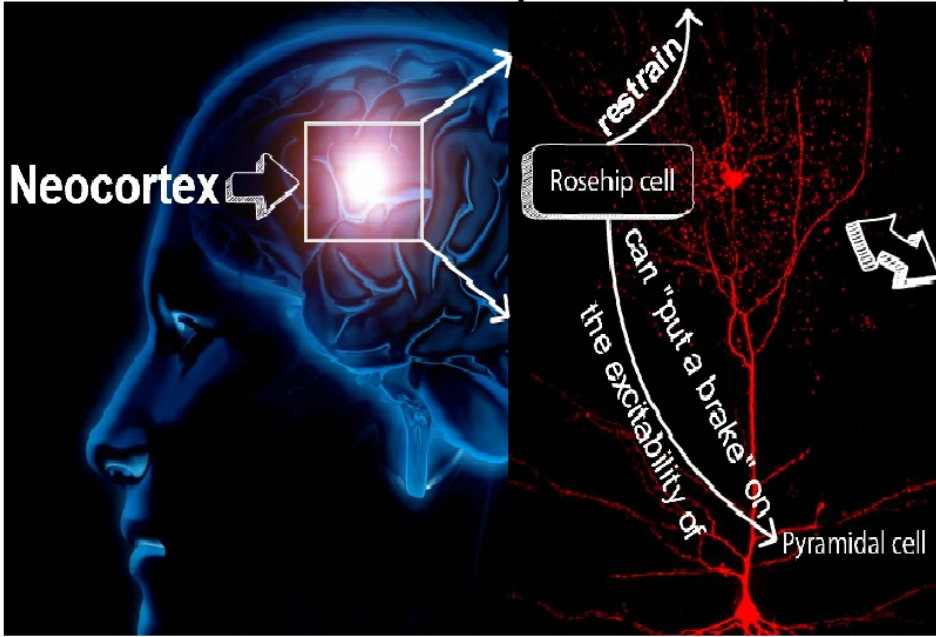
S. Vedat Karaarslan Arkeolog- Y. Mühendis

Pembe çiçekleri Haziran /Temmuz aylarında açan kızartılarak da yenilen C vitamini zengini, kalp rahatsızlıklarına da iyi gelen kuşburnu, Tuva Türkleri tarafından 'itkadi' yani 'it yemişi', Güney Azerbaycan'da 'it burnu', Tokat civarında ise 'gül burnu' Erzincan ve Malatya Bölgelerinde ise 'şillan' olarak, İngilizce'de ise 'rosehip' olarak adlandırılır. Latince'de adı 'yaban gülü' olarak bilinen 'rosa canina' dır.

Bizde üretim kapasitesi ve iklimine uygun kalitesine göre Gümüşhane ilimiz ile en fazla özdeşleşen Kuşburnu, ay çekirdeği gibi içinde tek bir tohum bulunan ve olgunlaştığında açılarak tohumun çıkmasına imkan verecek özel bağlantı yeri olmayan **aken** cinsinde yaşam süresi 300 yıl ancak ekonomik ömrü 30-40 yıl olan kuru bir meyvedir. Ülkemizde henüz kültüre edilen bir kuşburnu bahçesi kurulamamıştır. Halen Türkiye'de dağlarda yetişen kuşburnu ağaçlarının herhangi bir nem gereksinimi olmamasına rağmen kültür kuşburnuculuğu bahçelerinin nemli bölgelerde göl ya da dere kenarlarına kurulması önerilir.

Rosehip Neurons

the activity of other neurons (inhibitory)

İnsan beyninde 'kuşburnu nöronları' nın kuşburnu ağacı gibi dallanır bir yapıda olması ağacın bir diğer özelliği olan dikensi özelliği, Yunanca'da Lokris olarak bilinen 'köpek dikenini' olarak adlandırılan kuşburnu ile aynı anlama gelir. Antik çağlarda yaşayan bir toplum olan Leleg kralı Lokros, oğlu Opous ile kavga eder ve anlaşmazlık nedeniyle ülkesini terk ettiğinde yeni kuracağı ülkenin neresi olacağını danışmak üzere bir kahine gider. Kahin, Lokris'e kuracağı ülkede bir orman köpeğinin ayağını ısıracağını söyler. Günümüzde Yunanistan'ın en yüksek dağı olan Parnassos olarak bilinen yere geldiğinde kuşburnu ağacının bir dikenini Lokros'un ayağına batar ve bu dikenin kahinin kendisini söylediği köpeğin ısırma nasihatını hatırlayarak bunun bir müjde olduğunu anlar. Böylece bu bölge kuşburnu anlamına gelen Lokris olarak adlandırılır. Günümüzde İtalya'nın güneyinde de antik Locri kenti yer alır.

KUŞBURNU ÇİÇEĞİ

Tıbbi yönden ise nörolojik olarak **Nature Neuroscience** dergisinde 2018 yılında yayımlanan bir yazıda kuşburnu nöronları (rosehip neurons), bildiğimiz nöronlar arasında bilgi alışverişini sağlayan 'dendrit' sinirlerinden daha fazla dallanma yaparak kuşburnu ağacının dalları gibi kıvrımları ile bilinen

neokorteks üzerinden elde edilen beyindeki hücre yapısı olarak tanımlanmıştı. Yemekten keyif alma nöronları olarak bilinen beyin neokorteks derinliklerindeki 'piramit nöronları' nın gönderdiği mesajların bloke edilmesi ya da açılmasını bu kuşburnu nöronları kontrol eder. **Neurobiology of Learning and Memory** dergisinde yayımlanan bir makaleye göre de aynı zamanda dilimizdeki tat ve burnumuzdaki koku bilgilerini toplayan piramit nöronlarının dizginleri ya da kontrolleri kuşburnu nöronlarının elindedir.

Farklı gıdaları tüketmenin beyindeki farklı piramidal nöronları harekete geçirdiği fareler üzerinde denenerken bulunmuştu. Örneğin peynir ve fındık yiyen farenin farklı nöronları elektriksel olarak ateşlenerek harekete geçer. O halde bu farenin dışarıya karşı davranışı da yediği besinin cinsine göre farklı olmalıdır. Et yiyen bir aslan ile, ot yedikleri de bilinen bir aslanın yeme anında kükremesinin farklı olması gibi. Buna karşın kuşburnu nöronlarının sadece insan özgü beyin yapısı içinde bulunuyor olması belki de canlılar arasında insanı açlığı değil ama 'doyma' yı bilebilecek bir statüye ulaştırıyor olması olarak açıklanabilir. İnsanı insan yapan özelliği de bu olsa gerek. Kolesterol düşürücü, eklem iltihaplarını önleyici, bağışıklığı güçlendirici, kansere karşı koruyucu, diyabet ve kemik sağlığını geliştirici, kalp hastalıklarını önleyici, antioksidan özelliği bulunan kuşburnu, beyindeki piramit nöronlarının sinyallerini algılayarak insanın doymasını önleyici nörolojik özelliği gibi aynı anlamda insanın fiziksel kilo kaybı olarak 'zayıflama' sını da gerçekleştirebilen özellikli bir bitki olarak bilinir.

KAYNAK: ERKEOTEKNİ

KAYNAK LİNKİ: http://www.arkeotekno.com/pg_404_kusburnu-ve-beyin-noronlari